

La 25a Festa del Renaixement

Albert Curto
Homedes

La celebració de la 25a festa del Renaixement és un bon moment i motiu per fer-ne una reflexió. En d'altres ocasions ja he expressat, verbalment i per escrit, el meu parer, especialment referit al potencial no aprofitat de la Festa i a les derives desvirtuades cap les quals ha anat evolucionant. Avui, contràriament, el que vull és posar en relleu els factors sòlids i singulars que donen a la Festa un caràcter de gran interès.

Vivim una època en la qual les festes de recreació històrica s'han ensenyorit de ciutats, pobles i llogarets. Qui més qui menys celebra la seva pròpia festa, que vol escenificar un passat considerat identitari o gloriós. El menú és del tot variat, des d'època ibèrica fins al segle XX, passant pel període romà, l'edat mitjana, la guerra de successió, la del francès, etc. En el fons, totes aquestes festes s'assemblen (i no cal dir que el pretès mercat d'època, que sol anar-hi vinculat, és el mateix per a tots, només amb el pertinent canvi d'ornament en el vestit), però allò que pot diferenciar una d'altra festa, i excel·lir per sobre del planter clònic de la resta, és el sostrat genuí, el vincle realment històric.

Una de les dificultats que ha de vèncer una festa de recreació històrica (que no hem d'oblidar que és de creació artificial i recent) és precisament la manca de la tradició. Qualsevol altra festa popular que arranca de molts anys enrere té guanyada, per

defecte, la seva continuïtat ja que el testimoni, traspassat de generació en generació, dels seus elements la converteixen en tradició, i ja sabem que no hi ha res més "sagrat" que la tradició, que ens lliga al nostre passat i origen. Les festes de nova creació, com la Festa del Renaixement, malgrat els seus 25 anys, s'ha fet de bell nou, sense l'avantatge que representaria el continuïtat tradicional, i això la fa atansar-se, a priori, cap a una proposta desnaturalitzada, comercial, inestable i artificiosa. Això no obstant, la

Festa del Renaixement de Tortosa, malgrat tots els defectes que se li vulguin penjar (i en té, cal ser clars) té un trumfo de primer nivell: la posta en escena de rituals que en versionen d'altres d'antics i que estan testimoniatges històrics.

En la confecció de les primeres edicions de la Festa, s'hauria pogut improvisar propostes atractives, còpiades d'altres llocs o inventades de cap i de nou, i, en canvi, es va apostar per documentar-se amb aquella informació de primera mà que s'estotja a l'Ar-

xiu i traslladar (a cops, adaptant-se inevitablement a l'actualitat) allò que li era propi a la realitat de la Festa. Amb aquest criteri, gràcies al qual s'estructura, ni

que sigui formalment, la Festa del Renaixement: obertura i tancament de portes, jurament dels consellers, entrega d'estendards a les famílies nobles, jurament dels arxivers, entrega de les claus, etc, s'aconsegueixen tres grans valors. Primer, un deute al rigor (avui, un valor caigut en desús) que ens situa en l'àmbit de les coses ben fetes. Després, connectar, precisament per aquest pòsit autèntic, amb el passat que es vol recrear, i crear, així, un vas comunicant que supleix la manca d'una tradició que hauria estat perpetuada cronològicament. La millor forma de "crear" tradició és revivint-ne una d'antiga, tot aflorant-la de nou. I, finalment, s'aconsegueix incorporar elements propis i genuïns que fan que la Festa destaquï per sobre de les altres, fet que ens ajuda a percebre-la més nostra i és, alhora, un millor reclam dels forasters i visitants.

En els primers anys de la Festa del Renaixement es va tenir molta cura d'aportar l'autenticitat basada en testimoniatges històrics. Les cerimònies, els vestits, la gastronomia, els licors, els jocs, els parlaments, estaven supervisats i aconsellats per documentalistes. Fins i tot es va encunyar la moneda tortosina, que llavors estava en ús, el menú, del qual la majoria no es recorda. Qui es volia fer un vestit

d'època solia passar abans per la botiga del Renaixement on se l'assessorava d'acord amb models pictòrics

existents. Es va pretendre, sense massa èxit després, que la gent es vestís d'acord amb l'ofici o treball que avui exerceix homologat amb el seu parí del segle XVI. Fou una aposta valenta i decidida. Els vestigis d'aquella empena continuen essent els essencials encara avui.

L'oferta dels espectacles, més o menys lluits, només depèn del talonari (públic, no ho oblidem) però el que li ha de donar, i li dona, el tret especial és precisament cuidar i mimar els detalls genuïns. Seria bo recuperar aquest esperit i afegir nous elements nostrats: un dels que, al meu criteri, esdevindria un referent, seria que la desfilada reflectís oficis, càrrecs i personatges de la Tortosa del cinc-cents i no tan sols els protagonistes dels espectacles i de les agrupacions socials actuals.

La vint-i-cinquena edició de la Festa del Renaixement no és una xifra menor i fa reflexionar i pensar cap on es vol anar. De les directrius a seguir només puc donar el meu parer, ja que dependrà bàsicament d'allò que considerin els que tenen la potestat de marcar-les, però reitero el que ja he exposat, si volem un valor afegit, més enllà del que és convencional, cal mantenir els punts estructurals degudament documentats i, si pot ser, afegir-ne d'altres, a fi que tot plegat esdevingui la Festa del Renaixement, com una marca exclusiva de Tortosa. ■